

Advies cliëntenraad participatiewet Diemen

Namens de raad: Kees Hoek (voorzitter)

In oktober 2019 ontving de cliëntenraad participatieraad Diemen (cl raad) het beleidsplan: Samen Diemen Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023. De cl-raad is gevraagd een advies uit te brengen over het beleidsplan.

Het doel van het beleidsplan is een integraal beleid te ontwikkelen binnen het sociale domein. Momenteel zijn er diverse regelingen en wetten die elkaar enerzijds aanvullen en/of overlappen en anderzijds in de praktijk schuren. Wij ondersteunen dan ook door het centraal stellen van de klant deze regelingen beter en effectiever op elkaar te laten afstemmen. Naar ons inziens vloeit deze aanpak logisch voort uit de huidige werkwijze waarbij klanten via maatwerk zo goed mogelijk worden geholpen bij hun problemen en vragen. Uit ervaring vertrouwt de raad erop dat de delicate grens tussen maatwerk en willekeur ook in het nieuwe beleidsplan wordt gerespecteerd. Het kan en mag niet zo zijn dat de klant die goed thuis is in alle regelingen en procedures en zich verbaal sterk uit ook meer 'voor elkaar krijgt' dan iemand die deze kwaliteiten niet bezit.

Diemen beschikt over een breed palet aan sociale voorzieningen. De raad is dan ook heel tevreden dat in het voorliggende beleidsplan duidelijk wordt gepleit voor het behoud van deze voorzieningen. Wij zijn het dan ook eens met de conclusie geen nieuwe voorzieningen te starten maar datgene dat er nu al is verder uit te bouwen en waar nodig verbeteren. Betere kwaliteit boven kwantiteit. Natuurlijk moet er altijd de mogelijkheid bestaan nieuwe ontwikkelingen te integreren in het staande beleid. Wij verwachten van de gemeente dat zij het sociaal gezicht van Diemen daar waar opportuun naar buiten uitdraagt en actief belangrijke ontwikkelingen steunt. Een voorbeeld hiervan is de recent gelanceerde actie van deurwaarders en incasso bureau's om in Den Haag te pleiten voor een hogere beslagvrije voet.

De met het rekmanifest ingeslagen weg om zich niet blind te staren op regels en procedures ondersteunen we met de eerder gemaakte opmerking van willekeur in ons achterhoofd. Ook de nadruk op preventie ter voorkoming van problemen heeft onze instemming. Gezien eerdere ervaring gaan wij er hierbij van uit dat de gemeente alle voorliggende privacy regels respecteert.

1. Kansrijke start

We ondersteunen de prioriteit dat alle kinderen recht hebben op een kansrijke start. Op het gebied van de jeugdzorg is veel in beweging. We moeten afwachten welk beleid weer centraal geregeld wordt en welk beleid moet worden ingevuld door de gemeente. Wel pleit de cl-raad ervoor om in regionaal verband de soms lange wachtlijsten voordat jongeren in aanmerking komen voor behandeling serieus aandacht te geven. Naast de nadruk op de toegankelijkheid van onderwijs, sport en recreatieve activiteiten vragen wij ook aandacht voor goede faciliteiten waarvan de kinderen en jeugd in Diemen profiteren. Onze cl-raad is zeer te spreken over de goed uitziende en kwalitatief goede kinderspeelplaatsen. Kinderen die niet de mogelijkheid hebben om op vakantie te gaan zijn vaak aangewezen op deze speelplaatsen. Daarnaast is samen spelen een zeer goede en effectieve manier voor sociale cohesie in een wijk.

2. Gezonde leefstijl

Een gezonde leefstijl ligt aan de basis van het gevoel goed in je vel te zitten. Dat is voor iedereen van groot belang. Acties die het lichamelijk en geestelijk welbevinden van Diemenaren bevorderen kunnen altijd op steun van de cl-raad rekenen. De strijd tegen eenzaamheid en sociale isolatie is en blijft belangrijk. Voor veel ouderen of gehandicapten is het contact met de thuiszorg belangrijk en we zijn dan als raad blij dat bezuinigingen op met name de thuiszorg voorbij zijn. De aandacht voor mantelzorgers is terecht. Toch zijn we er nog niet met het huidige beleid. Daar waar mantelzorg schuurt met bepalingen uit de participatiewet, denk aan de voordeurdelers regels, moet er in de geest van het beleidsplan duurzame oplossingen worden gevonden.

3. Sociale participatie

Voor een prettige inclusieve leefomgeving is sociale participatie van groot belang. De cl-raad is dan ook zeer te spreken over het zich ontwikkelende diversiteit beleid in Diemen. Wij moedigen het college en de raad aan om op deze weg voort te gaan. Een aparte groep binnen de gemeente zijn de stathouders en vluchtelingen. Ook voor deze doelgroep is extra aandacht en inspanning om hen in de gemeente te integreren gerechtvaardigd. Alleen taallessen, hoe belangrijk ook, integreert hen nog niet in de gemeente. Na hun inburgeringsexamen heeft de gemeente lang een sterke nadruk gelegd op het vinden van werk. Niets mis mee maar het moet niet ten koste gaan van de mogelijkheid een vervolgstudie te starten die hen een duurzamere bestaanszekerheid in de gemeente garandeert.

4. Maatschappelijke en economische participatie

Werkloosheid is één van de belangrijkste redenen dat mensen sociale, maatschappelijke en financiële problemen hebben. Re-integratie en mensen helpen om weer een baan te vinden blijft de prioriteit voor een sociaal beleid. Speciale aandacht willen wij hierbij vragen voor oudere werklozen en mensen die langdurig aangewezen zijn op sociale bijstand. Het is algemeen bekend dat met name deze groepen moeilijk aan werk kunnen komen. Hetzelfde geldt voor arbeidsgehandicapten en mensen van niet Nederlandse herkomst. Er bestaan al initiatieven om hen extra te helpen maar een verdere uitbreiding van begeleiding siert de gemeente. Daar waar barrières bestaan om weer werk te vinden, bijvoorbeeld taalachterstand, vervoer, digitale kennis die verouderd is of mist moet de gemeente zo snel mogelijk verhelpen. Het stimuleren van vrijwilligerswerk en/of sociale activiteiten voor degenen die te ver afstaan van de arbeidsmarkt blijft belangrijk om sociaal isolement te voorkomen.

Wij vinden het belangrijk dat de gemeente burgerinitiatieven om buurtgerichte activiteiten te organiseren positief oppakt en daar waar nodig ondersteunt.

Bij een breed gedragen sociaal beleid hoort een actieve fraudebestrijding. De cliëntenraad is altijd voorstander geweest van een rechtvaardig en actief bestrijden van misbruik van sociale voorzieningen. Hoewel de fraudebestrijding en opsporing van misbruik is uitbesteed aan de sociale recherche, zet de cl-raad kritische vragen bij enkele nieuwe ontwikkelingen in het opsporingsbeleid. Het opsporingsbeleid moet proportioneel zijn. Bij nieuwe ontwikkelingen waarbij voor burgers onbekende algoritmen worden gebruikt om hele wijken door te lichten op fraudeurs (b.v. SyRI) vinden wij dat Diemen daarvan uiterst terughoudend en liever geheel geen gebruik moet maken. Te verwachten valt dat de rechter binnenkort uitspraken gaat doen of dit middel nog in verhouding

staat tot de schending van privacy van bewoners uit het gebied waar de scan wordt toegepast. Zelfs de Verenigde Naties heeft Nederland gewaarschuwd voor de discriminatoire aspecten die aan deze methode kleven. Als Diemen deze methode al gebruikt, lijkt dat de cl-raad reden genoeg hiermee te stoppen totdat er meer duidelijkheid is over de toelaatbaarheid van deze methode.

5. Prettige en veilige leefomgeving

Een belangrijk onderwerp voor de gemeente. De woningmarkt in Diemen zit vrijwel op slot. Het is voor iedereen moeilijk goede en betaalbare woningen te vinden. Dit probleem is zo mogelijk nog groter voor starters, mensen met weinig inkomen en statushouders. De cl-raad verwelkomt dan ook alle mogelijke beleidsinitiatieven om deze situatie te verbeteren.

Schulden hebben een enorme impact op de hele familie. Een goede schuldhulpverlening is dan ook belangrijk. Snelle hulpverlening is hierbij geboden. De cl-raad begreep dat het aantal mensen die een beroep deden op schuldhulpverlening licht daalt, maar de hoogte van de schulden van degenen die schuldhulpverlening vragen stijgt en de achterliggende problematiek complexer is dan voorheen. De cl-raad zou graag zien dat mensen die langdurig afhankelijk zijn van een uitkering of langere tijd in een schuldhulp traject zitten een soort basisgarantie krijgen voor toegang tot nutsvoorzieningen. Het afsluiten van stroom, gas of water moet naar onze mening worden voorkomen. Alleen wanneer mensen na herhaalde waarschuwingen moedwillig adviezen blijven weigeren, zou dat een grond kunnen zijn om mensen van de nutsvoorziening af te sluiten.

Het steunen van initiatieven ter verhoging van de beslagvrije voet is al eerder gememoreerd. Het bieden van ondersteuning om mensen financieel weer op de rails te krijgen zullen wij altijd steunen.

Communicatie:

Er wordt gesproken over goede voorlichting, maar het lijkt ons beter om over 'betere communicatie' te spreken. Een essentieel onderdeel hiervan is de website. Dit is de poort naar je cliënten. Hierbij is de inhoud van belang, maar vooral de toegankelijkheid en navigatie. Een verloren bezoeker komt niet snel terug en zal zijn/haar ervaring ook doorvertellen. In dat geval kan er imago schade ontstaan.

Terecht wordt in het nieuwe beleidsplan veel nadruk gelegd op preventie. Burgers moeten zich allereerst bewust zijn welke mogelijkheden de gemeente heeft hen bij problemen te helpen. Voor veel mensen is het vragen om hulp moeilijk. Men is geleerd hun eigen broek op te houden of ze vrezend gezien te worden als losers als ze steun vragen. Deze vooroordelen zijn taai en hardnekkig. Goede communicatie is dus essentieel wil het beleidsplan kans van slagen hebben. We willen de gemeente dan ook meegeven om een doelgroepgerichte communicatie te ontwikkelen toegesneden op de doelgroep van beleid. Zo gebruiken jongeren allerlei vormen van sociale media en zien ouderen nog graag een folder. Een goede start voor een effectief communicatiebeleid is een aanzienlijke verbetering en toegankelijkheid van de gemeentelijke website.

Daarnaast gaat de gemeente vaak uit kostenbesparing en gemak over tot een steeds intensiever gebruik van internet en digitale loketten. Niets mis mee, zolang de nog aanzienlijke groep mensen – echt niet alleen ouderen- die digitaal minder vaardig zijn niet worden vergeten. Zo hebben laaggeletterden steeds moeilijke toegang tot een overheid die van hen eist dat ze internet gebruiken om in contact te komen.

Conclusie: De cliëntenraad participatiewet Diemen ziet positieve aspecten in het nieuwe beleidsplan sociaal domein 2020-2023. Wij kunnen het beleidsplan op hoofdlijnen steunen. Bij het beleidsplan zou het prettig zijn als er ook een duidelijk stappenplan, evaluatie momenten en daar waar mogelijk nog concretere doelstellingen worden geformuleerd, zodat in 2024 kan worden getoest of de doelen zijn bereikt. Mochten bij implementatie van het beleidsplan knelpunten worden geconstateerd, gaan wij ervan uit dat deze zo snel mogelijk worden opgelost en niet hoeven te wachten tot de evaluatie van het beleidsplan in 2023.

Met een constructieve houding van alle betrokken zien wij een duidelijke intensivering en een verbeterde versie van het huidige beleid. Dat komt ten goede aan alle klanten en betrokkenen.